فایق زێدان: ڕووبەڕووبوونەوەی ماددە هۆشبەرەکان پێویستی بە پەرەپێدانی ستراتیژێکی تۆکمەی نیشتمانی هەیە

سەرۆکی ئەنجوومەنی باڵای دادوەری، دادوەر فایق زێدان ئەمڕۆ شەممە دووپاتیکردەوە کە ڕووبەڕووبوونەوەی دیاردەی ماددە هۆشبەرەکان پێویستی بە پەرەپێدانی ستراتیژێکی تۆکمەی نیشتمانی هەیە کە سەنتەری لەسەر دامەزراندنی سیستەمێکی کاری یەکگرتوو لە نێوان دەسەڵاتی دادوەری و خزمەتگوزارییە ئەمنییەکاندایە. دادوەر زێدان لە میانی وتارێکیدا لە کۆنفرانسی ساڵانەی کە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری ماددە هۆشبەرەکان و ماددە دەروونییەکانەوە ڕێکخرابوو،

لە بەیاننامەیەکی ئەنجوومەنی باڵای دادوەریدا هاتووە : تا ئەم دواییانە مادەی هۆشبەر نەیدەکرد دووەیانەکی کۆمەڵایەتی، تەندروستی، کولتووری، یان یاسایی لە وڵاتێکەماندا پێکدەهێنن کە عێراق دوور بوو لەم لیستە سەرژمێرییەکانی ماددە هۆشبەرەکان و بازرگانیکردنیان، بەڵام ئەو لایەنە نەرێنییانەی کە هاوڕێ یان دەرئەنجامی گەشەسەندنی کۆمەڵگا و دەخی گۆڵانکاری و کراوەیی بەرهەم هێنران ئەو حاڵەتانەی کە ئەنجامەکانیان بووە هۆی بڵاوبوونەوەی دیاردەی ماددە هۆشبەرەکان بە شێوەیەکی مەترسیدار کە هەڕەشە لە ئاسایش و ئاشتی کۆمەڵایەتی دەکات. ئاماژەی بەوەشکرد :

تاوانەکانی ماددە هۆشبەرەکان لەنێو ئەو تاوانە کۆمەڵایەتییانەن کە لەبەردەم پێشکەوتن و گەشەسەندنی مرۆیی و ئابووری کۆمەڵگادا وەستاون، تاوانێکی نێودەوڵەتییە کە سنوورەکان دەبەزێنێت، ئەمەش

وایکردووە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی بە ماوەیەکی زۆر هەوڵ و هاوکاری چڕتر بکاتەوە لە نێوان وڵاتان بە بەرەنگاربوونەوەیان و سنووردارکردنی بڵاوبوونەوەیان. ناوبراو لە درێژەی قسەکانیدا وتی :

تاوانەکانی ماددە هۆشبەرەکان لەسەر ئاستی نیشتمانی بە شێوەیەکی جددی دەستیان کردووە بە زیادبوون و مەترسی و تەحەدای بە دەزگا ئەمنییە پەیوەندیدارەکان پێکهێناوە و لە کاتێکدا بازرگانیکردن بە ماددە هۆشبەرەکان و بەکارهێنانی ماددە هۆشبەرەکان تاوانی زۆر گەورەن، تاوانەکانی هاوڕێیەتی یان لە ئەنجامی لێکەوتەکانیدا بوونەتە هۆی ئەوەی کە تاوانەکانی مادەی هۆشبەر لە ئاستی نیشتمانیدا بە شێوەیەکی جددی زیادبکەن. تاوانی ڕاکێشانی نەوجەوانان بە بەکارهێنانی ماددە هۆشبەرەکان یەکێکە لە تاوانە مەترسیدارەکان، کێشە کۆمەڵایەتییەکان بەهۆی کاریگەری ڕاستەوخۆیان لەسەر پێکهاتەی کۆمەڵایەتی و ئابووری کۆمەڵگا و تاك، و بەهۆی ئەو زیانە توندانەی کە دەیگەیەنن ئەوانەی کە بەکاریان دەهێنن یان بازرگانییان پێوە دەکەن و ئەم کاریگەرییانە لە بنەماڵەی بەکارهێنەر و ئەو کۆمەڵگایەی کە دەوریان داوە ڕەنگ دەداتەوە. دادوەر جەختی لەوە کردەوە کە ڕووبەڕووبوونەوەی ئەم دیاردە مەترسیدارە پێویستی بە پەرەپێدانی ستراتیژێکی تۆکمەی نیشتمانی هەیە کە تەرکیزەکەی بریتییە لە دامەزراندنی سیستەمێکی کاری یەکگرتوو لە نێوان دەسەڵاتی دادوەری و خزمەتگوزارییە ئەمنییەکانی پەیوەندیدار بە بەرەنگاربوونەوەی ماددە هۆشبەرەکان، کە لە پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییانەوە دەست پێدەکات کە بەهۆی بەکارهێنانی زانستی دادوەری لەیاسای دژە ماددە هۆشبەرەکان و ماددە دەروونییەکان ژمارە 50ی ساڵی 2017، کە لەلایەن کەسایەتییە سەرەکییەکانەوە دەقۆزرێتەوە و بازرگانان و خاوەن داراییەکانی بازرگانی ماددە هۆشبەرەکان چێژ لە بێ سزایی وەردەگرن، هەموارکردنەوەی یاسایی گونجاو بۆ ئەم یاسایە دەکەن، و ڕێوشوێنی پێویست دەخەنە بواری جێبەجێکردنەوە بۆ سنووردارکردنی بڵاوبوونەوەی بەکارهێنانی ماددە هۆشبەرەکان لە ڕێگەی دووانەی (ڕێگریکردن و چارەسەرکردن)، لە هەمان کاتدا دروستکردنی دامەزراوە تەندروستییە چارەسەرییەکان کە لەلایەن پسپۆڕانەوە بەڕێوەدەبرێن و سەرپەرشتی دەکرێن، لە هەمان کاتدا ڕۆڵێك دەدەن بە چالاکییە کۆمەڵایەتییەکان و دامەزراوە ئاینییەکان و ڕێکخراوەکان لە خۆپاراستن و چارەسەرکردن و چاکسازیدا. لە درێژەی بەیاننامەکەدا ووتیشی: لەلای خۆیەوە محەممەد شیاع سودانی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لە کۆنفرانسەکەدا وتارەکەی پێشکەشکرد، تیایدا ستایشی ئەو هەوڵە دادوەرییانەی کرد کە بۆ بەرەنگاربوونەوەی ئەم تاوانە دەدرێن، بەبیرهێنانەوەی شەهید دادوەر ئەحمەد خەساف، کە لەکاتی بەجێگەیاندنی ئەرکە پیرۆزییەکانیدا هەستایەوە ڕووبەڕووی بەرەنگاربوونەوەی ئەم تاوانە بووە لە پارێزگای میسان.